

15. maj 2019

Danmark ligger lavt på arbejdskraftsmangel i EU selvom udfordringerne falder i flere lande

En helt ny opgørelse af indikatorer for arbejdskraftmangel i EU ved indgangen til 2. kvartal 2019, viser at Danmark helt overordnet set ligger i den lave ende og generelt lavere end de lande, vi normalt sammenligner os med. Det til trods for at indikatorerne for arbejdskraftmangel er begyndt at falde i flere lande herunder i vores nabolande mod øst og syd.

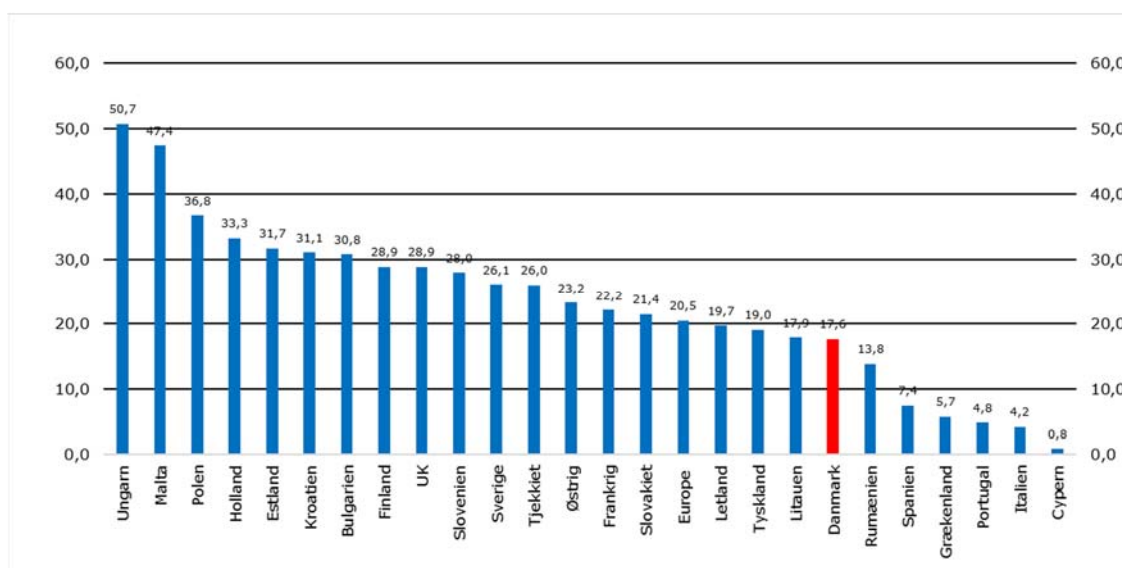
- Overordnet set ligger Danmark generelt i den lave ende hvad angår meldingerne om arbejdskraftmangel og lavere end Tyskland, Sverige, Finland, Holland og Storbritannien – lande vi normalt sammenligner os med. Flere østeuropæiske lande ligger ligeledes højere end os, mens det primært er de sydeuropæiske lande, der ligger under os. Det til trods for at der har været en lille stigning i mangelindikatoren det seneste år i Danmark, mens flere EU-lande i samme periode har oplevet fald. Det gælder bl.a. vores nabolande mod øst og syd.
- Kigger man i enkelte hovedbrancheområder, så ligger Danmark i den lave ende både inden for de private serviceerhverv, for bygge- og anlæg samt industrien. Indikatoren for Danmark er steget lidt inden for privat service, mens den er faldet marginalt for både bygge- og anlæg samt industri. Vi ser nu flere lande, der melder om mindre arbejdskraftmangel inden for de tre hovederhverv end for et år siden. Især Sverige skiller sig ud med fald inden for alle hovedbrancher, men også Tyskland oplever fald i 2 ud af 3 hovedbrancher. Inden for industrien har mange lande meldt om faldende arbejdskraftmangel det seneste år.

Kontakt Cheføkonom **Frederik I. Pedersen**, Formandssekretariatet,
telefon 28 42 42 72 eller mail frederik.pedersen@3f.dk

Det overordnede billede af manglen på arbejdskraft primo 2. kvartal 2019

Figur 1 giver et samlet billede af indikatorerne for mangel på arbejdskraft på tværs af EU-lande ved indgangen til 2. kvartal 2019. Jo større værdi, jo større tegn på mangel.

Figur 1. Samlet indikator for mangel på arbejdskraft – vægtet i forhold til branchestørrelse, primo 2. kvartal 2019, procent

Anm. branchernes størrelse er taget som et gennemsnit fra 2013Q1-2018Q4.

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Det sker på baggrund af målinger fra de enkelte landes konjunkturbarometre indberettet til EU-kommissionen, hvor der spørges til aktivitetsbegrænsninger sfa. mangel på arbejdskraft i brancherne: Industri, bygge- og anlæg samt privat service (eksklusive detailhandel)¹, jf. boks 1. Det samlede indeks er vægtet sammen i forhold til branchernes indikator og størrelse målt på beskæftigelsen i de enkelte lande. I den samlede indikator indgår kun de lande, der har målinger og tal for alle brancher. I de efterfølgende afsnit ses der specifikt på de enkelte brancher for alle de lande, der har data til rådighed.

I figur 1 ses, at Danmarks placering i den sammenvejede opgørelse ligger på en 20. plads med en sammenvejet værdi på 17,6 pct. På 1. pladsen har vi Ungarn med en værdi på 50,7 pct. Polen og Holland ligger henholdsvis på en 3. plads (36,8

¹ I det samlede indeks var det ikke muligt at fjerne detailhandel for servicebranchen, da vægten skulle beregnes. Tallene er primo 2. kvartal.

pct.) og en 4. plads (33,3 pct.), men også lande som Finland, Storbritannien, Sverige og Tyskland ligger højere end os. Under os ligger Rumænien og Cypern, samt de sydeuropæiske lande Italien, Grækenland og Spanien med værdier omkring 1½-7½ pct. Så selv i lande hvor arbejdsløsheden er relativ høj, er der altså virksomheder, der er begrænset som følge af arbejdskraftmangel.

BOKS 1. Samlet indikator for mangel på arbejdskraft

Der findes ikke en samlet indikator for manglen på arbejdskraft på tværs af EU-landene. EU-kommis-sionen indsamler imidlertid besvarelser fra de enkelte landes konjunkturmålinger, og her spørges der blandt andet til, om virksomhederne er begrænset i deres produktion, omsætning mv. som følge af arbejdskraftmangel. Indikatoren for manglen angiver andelen af virksomheder, der svarer, at de er begrænset som følge af mangel på arbejdskraft.

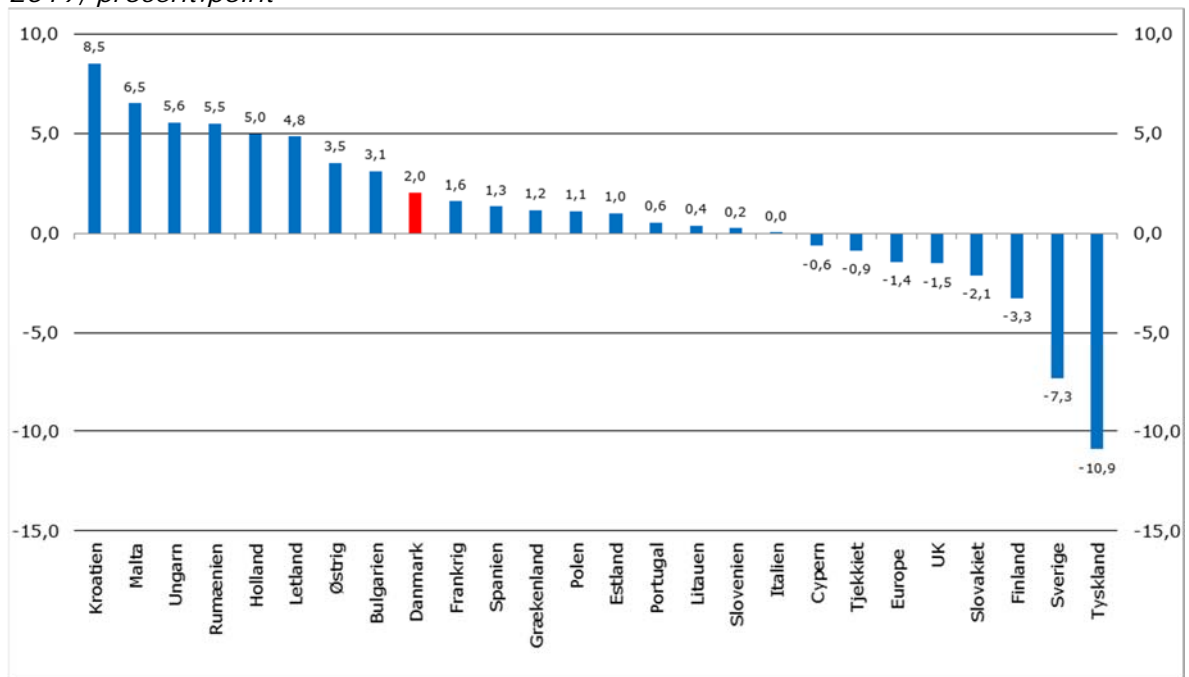
Konkret findes opgørelser separat for bygge- og anlæg, industrien samt privat service (ekskl. detailhandel). Vil man have et billede af arbejdskraftmanglen på et mere overordnet plan på tværs af lande, må man derfor enten sammenligne de enkelte brancher eller forsøge at sammenveje målingerne for de enkelte brancher til en samlet indikator.

Vi gør begge dele i denne analyse. Vi kigger dels separat på de tre brancher, og vi forsøger også at give et samlet bud ved en sammenvejning af de tre indikatorer. Sammenvejningen sker konkret ud fra størrelsen på beskæftigelsen i de tre brancher i de enkelte lande. I nogle lande, hvor der er relativt mange ansatte i industrien, får indikatoren for manglen på arbejdskraft således en relativt større vægt i den samlede indikator sammenlignet med lande, hvor industriens beskæftigelse fylder mindre.

Det er ikke alle lande der har indikatorer og tal for alle brancher, herunder Irland, Luxemburg og Belgien.

Danmark ligger i den lave ende trods det forhold, at indikatorerne for arbejdskraftmangel er begyndt at falde i flere lande herunder vores nabolande. Ser man på *ændringen* i den sammenvejede indikator for manglen på arbejdskraft siden 2. kvartal 2018 er den steget i 17 lande, mens den er faldet i 8 lande. Den største positive ændring ses for Kroatien på 8,5 pct.point, mens Holland ligger på 5. plads med 5 pct.point. I Danmark er der en stigning på ca. 2 pct.point. Finland, Sverige og Tyskland er de lande som har haft det største fald i mangel på arbejdskraft med en nedgang på 3,3 pct.point, 7,3 pct.point og 10,9 pct.point. Der er således tale om markant dyk for vores naboer mod øst og syd. Manglen er også faldet en smule i Storbritannien.

Figur 2. Ændring i indikator for arbejdskraftmangel fra 2. kvartal 2018 til 2. kvartal 2019, procent.point

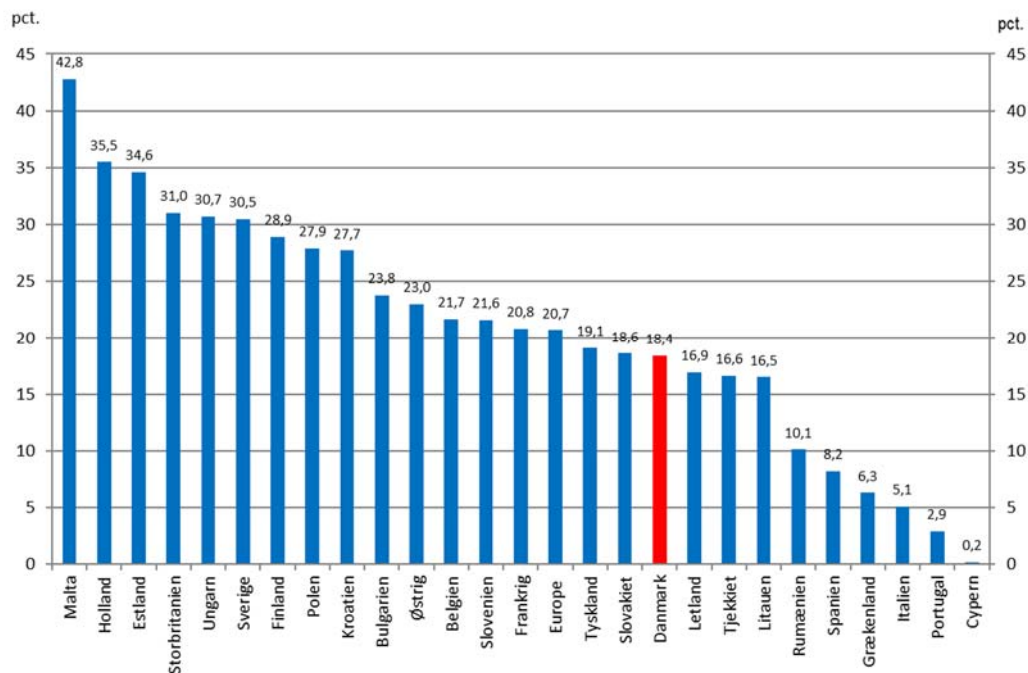
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Indikator for arbejdskraftmangel i servicebranchen i EU-landene

I figur 3 ses virksomhedernes vurdering af mangel på arbejdskraft som aktivitetsbegrænsning inden for servicebranchen (ekskl. detailhandel) i de EU-lande, der har en måling.

Danmark ligger primo 2. kvartal 2019 på en 18. plads ud af de repræsenterede lande/landområder med en værdi på 18,4 pct. Til sammenligning ligger landene, vi normalt sammenligner os med, højere: Holland 35,5 pct., Storbritannien 31 pct. og Sverige 30,5 pct. efterfulgt af Finland på 28,9 pct. Malta ligger højest med værdi 42,8 pct. Nogle få østeuropæiske lande ligger sammen de sydeuropæiske lande i bunden.

Figur 3. Indikator for manglen på arbejdskraft for servicebranchen for EU-landene primo 2. kvartal 2019, procent

Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi.

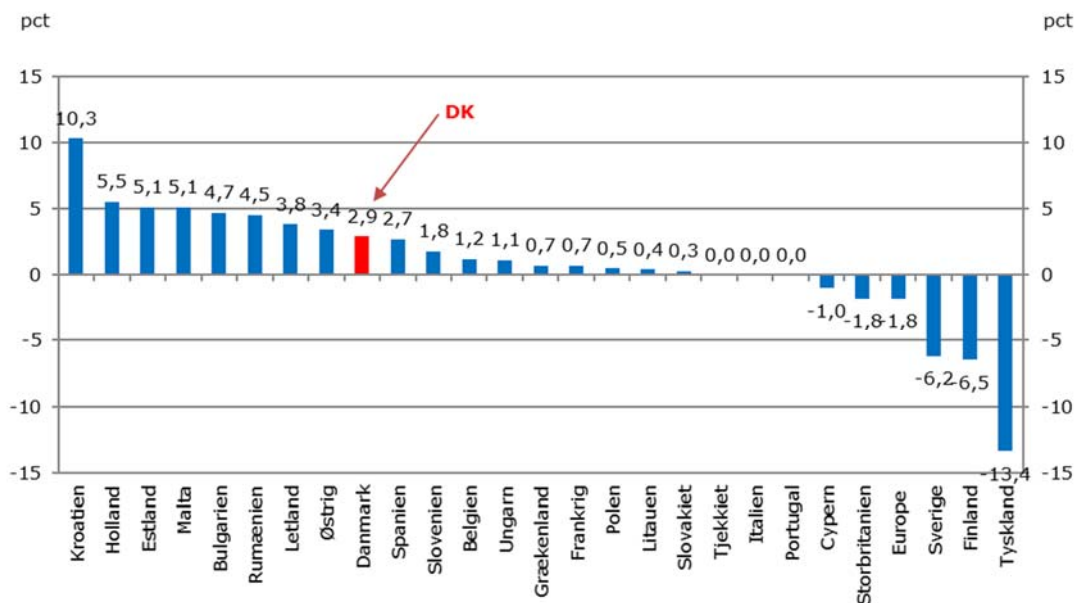
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Ser man på *ændringen* i indikatoren for manglen på arbejdskraft fra 2. kvartal 2018 til 2. kvartal 2019, har de danske virksomheder inden for privat service oplevet en lille stigning på 2,9 pct.point.

Igen ser vi et billede af, at Tyskland og Sverige ligger i bunden. Tyskland har således haft et fald på 13,4 pct.point; Finland 6,5 pct.point og Sverige 6,2 pct.point. I toppen med de største ændringer finder vi Kroatien (10,3 pct.point), Holland (5,5 pct.point), Estland (5,1 pct.point) og Malta (5,1 pct.point).

Overordnet set ligger Danmark trods stigningen det seneste år fortsat i den nedre ende blandt EU-landene.

Figur 4. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft for servicebranchen for EU-landene 2. kvartal 2018 - 2. kvartal 2019, procent.point

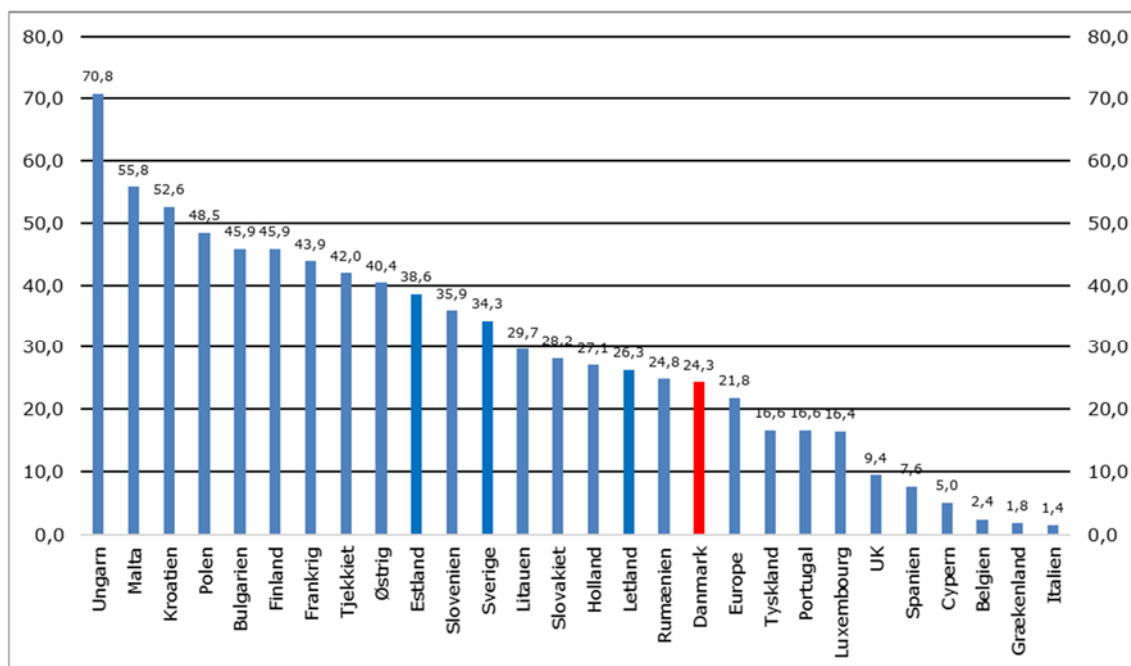
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Indikator for arbejdskraftsmangel i bygge- og anlægsbranchen

I figur 5 ses virksomhedernes vurdering af mangel på arbejdskraft som en aktivitetsbegrænsning i bygge- og anlægssektoren for de EU-lande der er information.

Danmark (24,3 pct.) ligger med en 18. plads i 2. kvartal 2019 lidt under midten og således langt fra toppen. På 1. pladsen har vi Ungarn med en værdi på (70,8 pct.), mens Sverige ligger på en 12. plads med en værdi på (34,3 pct.). Interessant er også, at Polen med en værdi på (48,5 pct.) ligger på en 4. plads i vurderingen af manglen på arbejdskraft i 2. kvartal 2019, mens vores naboer i Tyskland ligger på en 20. plads med (16,6 pct.). De Sydeuropæiske lande som Italien, Spanien, Portugal og Grækenland ligger igen generelt i den lave ende.

Figur 5. Indikator for manglen på arbejdskraft for bygge- og anlægsbranchen fordelt på EU-lande, primo 2. kvartal 2019, procent

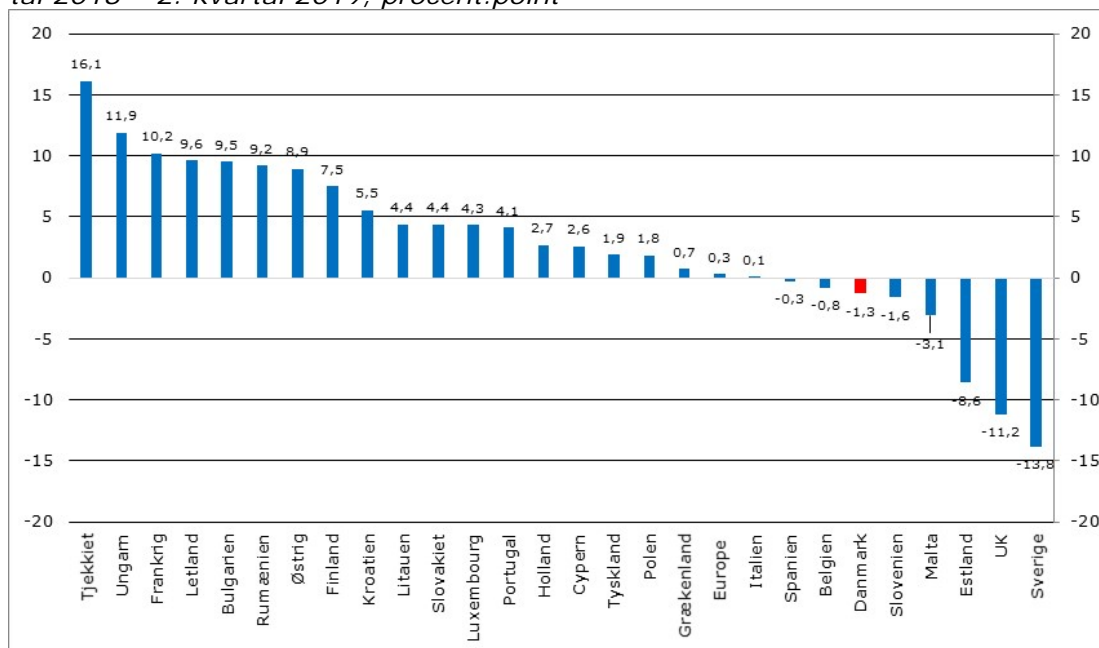
Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi.

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

I figur 6 ses *ændringen* i indikatoren for manglen på arbejdskraft inden for bygge- og anlægsvirksomhederne det seneste år (2. kvartal 2018 til 2. kvartal 2019).

I Danmark ses et fald på 1,3 pct. point. Dette er i den nedre ende, sammen med Estland (-8,6 pct.point), Storbritannien/UK (-11,2 pct.point) og Sverige (-13,8 pct.point). I den øvre ende finder man Tjekkiet med en stigning på (16,1 pct.point), Ungarn (11,9 pct.point), Frankrig med (10,2 pct.point) og Letland (9,6 pct.point).

Figur 6. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft bygge- og anlæg 2. kvartal 2018 – 2. kvartal 2019, procent.point

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

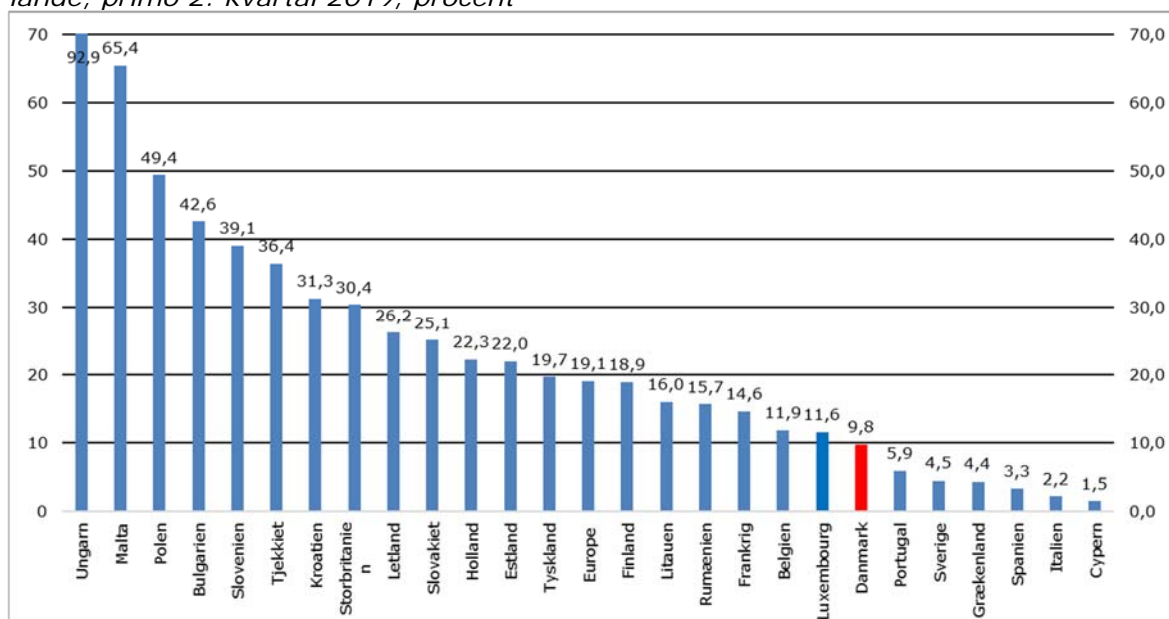
Samlet er billedet for bygge- og anlægssektoren, at Danmark ligger et pænt stykke fra toppen både hvad angår den aktuelle mangel på arbejdskraft, og så er indikatoren på området faldet det seneste år. Det er ellers det område hvor meldingerne om arbejdskraftmangel har været størst i netop Danmark.

Arbejdskraftmangel i industribranchen

I figur 7 ses industrivirksomhedernes vurdering af manglen på arbejdskraft som årsag til produktionsbegrænsninger indenfor de EU-lande hvor der er informationer tilgængeligt.

Det ses, at Danmarks placering i denne undersøgelse ligger på en 22. plads med en værdi på 9,8 pct. Det er en relativ lav placering og umiddelbart et tegn på mindre mangel på arbejdskraft inden for industribranchen i Danmark sammenlignet med andre lande.

Figur 7. Indikator for manglen på arbejdskraft for industribranchen fordelt på EU-lande, primo 2. kvartal 2019, procent

Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi. Ungarn sprænger skalaen hvorfor akser er klippet ved 70 pct.

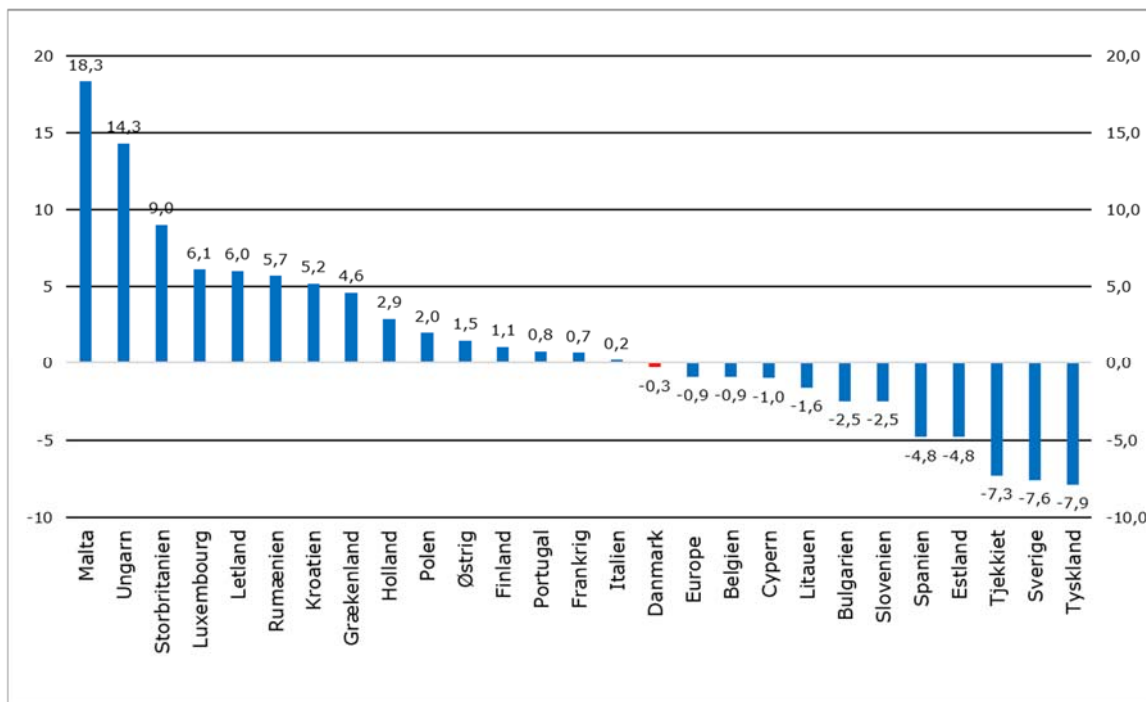
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

I toppen ligger Ungarn (92,9 pct.), Polen (49,4 pct.) og Bulgarien (42,6 pct.). I forhold til de lande vi normalt sammenligner os med, ligger Holland (22,3 pct.), Tyskland (19,7 pct.) og Finland (18,9 pct.) mærkbart højere, mens Sverige (4,5 pct.) ligger lavere. Igen ser vi billedet med de sydeuropæiske lande ligger i bunden med en meget begrænset mangel.

I figur 8 ses *ændringen* på virksomhedernes vurdering af manglen på arbejdskraft inden for industribranchen fra 2. kvartal 2018 til primo 2. kvartal af 2019.

Sidste år lå de danske virksomheders vurdering på 10,1 pct. Det ses, at det er et fald på -0,3 pct.point til i år. Det er en placering nogenlunde midt i feltet. Der er således flere lande der har oplevet fald, herunder lande Sverige (7,6 pct.point) og Tyskland (7,9 pct.point). De største stigninger ses for Malta (18,3 pct.point), Ungarn (14,3 pct.point) og Storbritannien/UK (9 pct.point).

Figur 8. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft i industrien 2. kvartal 2018 - 2. kvartal 2019, procent.point

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Samlet viser indikatoren for mangel på arbejdskraft i industrien, at Danmark ligger i den lave ende, på trods markante fald i indikatorerne for Tyskland og Sverige.

Af Studentermedhjælper **Allan Ozvan**, Formandssekretariatet

Allan.Ozvan@3f.dk og Cheføkonom **Frederik I. Pedersen**, Formandssekretariatet, telefon 28 42 42 72 eller mail frederik.pedersen@3f.dk